

To: [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted]
 (5.1.2e) [redacted] [redacted]@minvws.nl
Cc: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl
From: [redacted] [redacted] [redacted]
Sent: Mon 8/24/2020 10:49:08 AM
Subject: RE: RIVM/NIVEL voorstel onderzoek Q-koorts COVID-9
Received: Mon 8/24/2020 10:49:09 AM

LNV ([redacted]) geeft aan dat er in de tweede helft van september een vervolgspraak komt mbt verkenning onderzoeksmogelijkheden luchtkwaliteit/Covid/veehouderij. Dan is [redacted] weer terug om het op te pakken.

Wat betreft het onderzoeksvoorstel van het RIVM: zij zijn bezig met het uitwerken van een voorstel 2.0. Als dat gereed is wordt een overleg ingepland met de ons, VWS en I&W. Onze contactpersoon bij het RIVM ([redacted]) die dit oppakt [redacted] buiten verzoek en gaat nu weer verder met dit traject. Het streven is om in week 38 of 39 samen te komen.

Groeten [redacted]

Van: [redacted] [redacted]

Verzonden: maandag 24 augustus 2020 12:18

Aan: [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted]

[redacted] [redacted]@minvws.nl>

CC: [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl>

Onderwerp: RE: RIVM/NIVEL voorstel onderzoek Q-koorts COVID-9

De nadere verkenning van luchtkwaliteit veehouderij en COVID ligt nu als verzoek bij het RIVM ism andere onderzoeksgroepen. Ik zal nagaan hoe het daar nu mee staat; ik ben ook bezig met kamervragen die hiermee verband houden (over onderzoek in Engeland met nederlandse data). Er zijn nog een aantal mensen op vakantie (LNV) dus er is geen nieuw gesprek gepland volgens mij.

De vraag naar relatie Q-koorts en Covid komt niet meer in dit plaatje voor en kunnen we dus lostrekken.
 ⇒ We kunnen de Kamer hierover informeren als er mee duidelijkheid is over de bredere verkenning, of we kunnen het in een volgende covid-brief melden, omdat de vraag (Q-koorts/covid) nav een toezegging tijdens een Covid-debat in mei op de agenda is gekomen?

Groeten [redacted]

Van: [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 21 augustus 2020 06:52

Aan: [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted]

(5.1.2e) [redacted] [redacted]@minvws.nl>

CC: [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl>

Onderwerp: RE: RIVM/NIVEL voorstel onderzoek Q-koorts COVID-9

In principe loopt alles.

Voortouw voor het andere deel van het onderzoek, inclusief toezegging daarover, ligt bij LNV. RIVM is daar nu bezig met uitwerken beter voorstel. De onderzoeksvraag daar is echter veel moeilijker (invloed van veehouderij (via luchtkwaliteit), op ziektelast door covid) en wordt ook niet makkelijker van LNV (die probleem liefst bij luchtkwaliteit breed leggen) en I&W (die probleem liefst bij veehouderij leggen). Het is ook heel moeilijk om een uitkomst te krijgen die iets zegt en waar je instrumentarium voor hebt. Meest wrsch uitkomst is 'luchtkwaliteit heeft onbekende maar wrsch beperkte invloed op ziektelast, luchtkwaliteit word voor een onbekend deel beïnvloed door veehouderij' en daarmee extra incentive voor inzet bestaand cq uit te werken instrumentarium zoals schone lucht akkoord etc.

[redacted]

Verzonden met BlackBerry Work
www.blackberry.com

Van: [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl>

Datum: donderdag 20 aug. 2020 9:38 PM

Aan: [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl; [redacted] [redacted] [redacted]@minvws.nl>

Kopie: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>, 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>, 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: RE: RIVM/NIVEL voorstel onderzoek Q-koorts COVID-9

Hoi

Denk idd goed om los te koppelen, maar dan is het wel even de vraag hoe we nu eea nog richting de TK gaan doen. Schouten heeft dat andere onderzoek toch al weer meer dan twee maanden geleden beloofd? Ik heb daar idd van LNV diverse mails langs zien komen, en wist dat het moeilijk liep, maar wist niet dat het in gehele impasse was beland.

Hoe daar nu mee verder? Is er nog iets te doen voordat 5.1.2e terugkomt?

Of vinden we dat echt bij Inv liggen? Moet ik nog iets met 5.1.2e?

Gr 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 10:30

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: RE: RIVM/NIVEL voorstel onderzoek Q-koorts COVID-9

Dat is snel ☺, bedankt, ik ga ermee aan de slag!

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 10:26

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: RE: RIVM/NIVEL voorstel onderzoek Q-koorts COVID-9

Ja akkoord om offerte te vragen. Kosten 5.1.2b graag met akkoord van 5.1.2e inboeken

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 10:22

Aan: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: RIVM/NIVEL voorstel onderzoek Q-koorts COVID-9

Hoi 5.1.2e

In antwoord op vragen rondom Covid en luchtkwaliteit en veehouderij is er in juni/juli een vraag naar het RIVM uitgegaan voor een Verkenning van de onderzoeksmogelijkheden hieromtrent.

5.1.2e jij hebt dat wel meegekregen, maar bij het laatste overleg hier over (3 directeuren VWS, LNV en IenW half juli) kon jij niet, toen zijn 5.1.2e en 5.1.2e geweest.

Deze Verkenning was in eerste versie te uitgebreid/langdurig en het RIVM is gevraagd iets nieuws aan te leveren.

De vraag naar de relatie tussen Covid en Q-koorts zat wel in de eerste versie, maar is er nu uitgevallen.

Min De Jonge heeft echter wel toegezegd hier onderzoek naar te willen doen, omdat hier toch veel onrust en vragen over zijn: Covid is juist in hetzelfde gebied als de eerdere uitbraak van Q-koorts.

We hebben daarom zelf vanuit VWS (dus niet ism LNV of IenW) het RIVM gevraagd hier een specifiek voorstel voor te doen, wat snel kan beginnen en snel antwoorden kan opleveren door aan te sluiten bij onderzoek wat al loopt of wat is gedaan ten tijde van Q-koorts.

Het RIVM heeft dit goed opgepakt, samen met het NIVEL en afgestemd met GGD-en in Brabant.

Het voorstel attached (3 deelvoorstellen) vinden 5.1.2e heel acceptabel (zie mail onder).

Het gebruikt bestaande data (meldingsgegevens, data huisartsennetwerk NIVEL en huisartsenstudies RIVM en data Jeroen Bosch ziekenhuis), en patiëntengroepen uit lopend of eerder onderzoek rond Q-koorts.

Ik heb alleen nog wat vragen over de precieze tijdsplanning en risico's dat er weinig patiënten zijn voor goede analyses (zowel Q-koorts als Covid) of het toch langer gaat duren.
De kosten (totaal 5.1.2b) zijn relatief beperkt: voor aanvullende vragenlijsten, koppeling van datasystemen en analyses/schrijfwerk.

Naar verwachting kunnen de resultaten in okt/nov dit jaar al binnen zijn.
Hiervoor moeten ze wel snel kunnen starten!

Om hiervoor een offerte aanvraag te doen, heb ik toestemming nodig van (één van) jullie:
⇒ kunnen jullie (of één van jullie) akkoord gaan met het vergoeden van dit onderzoek?
Schriftelijke toestemming volstaat om het offerteproces in gang te zetten begrijp ik van 5.1.2e

Bel me als je nog meer uitleg wilt.

Bedankt!

5.1.2e 5.1.2e
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Publieke Gezondheid |
Pernassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag |
5.1.2e
5.1.2e @minvws.nl | www.rijksoverheid.nl |

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: dinsdag 18 augustus 2020 19:15

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: onderzoek Q-koorts COVID-9

Keigoelie voorstellen, heel beperkte kosten, ik zeg toezeggen, je kunt met 5.1.2e en 5.1.2e kijken hoe de financiering dan zo snel mogelijk kan
5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Verzonden: dinsdag 18 augustus 2020 11:04

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: FW: onderzoek Q-koorts COVID-9

Hoi 5.1.2e

Ik heb van het RIVM een voorstel gekregen, zoals je gezien hebt, voor onderzoek naar Q-koorts en Covid.
Dit pakken we apart op, omdat het niet de in de grotere verkenning van luchtkwaliteit/veehouderij en Covid zit, die nog herzien moet worden.

Kom ik toch weer bij jou uit, of kan ik dit met iemand anders bespreken?
5.1.2e zit ook op Q-koorts maar alleen Q-support.

⇒ Bij wie moet ik zijn voor toestemming om dit uit te voeren, en het gevraagde bedrag toe te zeggen? 5.1.2e was erbij betrokken, zijdelings, maar die is nu 3 weken weg. Om snel te kunnen beginnen en resultaten dit jaar binnen te krijgen, zou de opdracht liefst voor 1 september verleend moeten worden.

Het voorstel, met als doel de vraag: Hebben mensen na het doormaken van Q-koorts een verhoogd risico op infectie met SARS-CoV-2 en op ernstig beloop van COVID-19? te beantwoorden zit volgens mij best goed in elkaar. Eerst kijken naar meldingsgegevens: linken van Covid-cases aan eerdere Q-koorts (ism GGD Brabant), dan 3 extra onderzoeken die elkaar aanvullen. Het RIVM stelt dat deze alle drie zouden moeten worden uitgevoerd om de vraag zo goed en zo snel mogelijk te kunnen beantwoorden (okt/nov 2020).

- NIVEL: retrospectieve analyse data en interviews bij Covid-patiënten gezien door huisartsen in Oost-Brabant: invloed Q-koorts voorgeschiedenis (en andere co-morbiditeiten). Als hier aanleiding toe is kan dit leiden tot verdergaand,

Van: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e)

Verzonden: donderdag 23 juli 2020 14:40

Aan: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @nivel.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @nivel.nl>
 CC: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minvws.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minvws.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minvws.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minvws.nl>

Onderwerp: RE: onderzoek Q-koorts COVID-9

Hoi [redacted] 5.1.2e

Bedankt voor de informatie over de verschillende opties voor onderzoek, [redacted] 5.1.2e en [redacted] 5.1.2e per telefoon gisteren, en ook [redacted] 5.1.2e van het NIVEL, die ik vanochtend gesproken heb.

Vanuit VWS zouden we graag, los van de Verkenning vanuit LNV/IenW/VWS over luchtkwaliteit, veehouderij en COVID, een plan uitzetten om tegen het eind van het najaar (~okt) meer inzicht te hebben in de COVID/Q-koorts vraag. Het zou helpen om van jullie een kort voorstel op papier te ontvangen, om dan te bekijken wat mogelijk is en welk onderzoek het meeste kans op resultaat heeft.

De onderzoeksvraag is nog niet heel duidelijk gedefinieerd (de relatie tussen COVID en Q-koorts). Volgens mij is de vraag: hebben mensen die Q-koorts hebben of hebben gehad meer kans om COVID-infecties op te lopen en hebben ze meer kans op een ernstig verloop? Andersom zou ook de vraag zijn of bij (ex)COVID patiënten vaker Q-koorts voorkomt, maar dat is met de lage incidentie van Q-koorts waarschijnlijk heel lastig aan te tonen. Of zouden we de vraag breder moeten stellen: komt COVID vaker voor in de populatie die ook het meest is getroffen door Q-koorts en is daar een oorzaak voor aan te wijzen?

Van [redacted] 5.1.2e begreep ik dat het VGO-III onderzoek sowieso de vraag over COVID als mogelijke oorzaak van longontsteking mee gaat nemen, naast Q-koorts, maar dat hier pas op de langere termijn resultaten van bekend worden. Dit is al gepland, dus dat laten we zoals het is.

⇒ Wanneer zijn de resultaten hiervan te verwachten?

De huisartsen studies (Q-koorts screening indien genoeg patiënten, voorstel NIVEL), het Q-cohort en de ziekenhuisdata-analyses (data Jeroen Bosch en Bernhoven zkh) lijken mij voor de korte termijn interessante opties. Vooral omdat dit al lopend onderzoek is, waar een extra onderdeel aan kan worden toegevoegd, of waar al veel ervaring mee is en gebruik gemaakt wordt van bestaande contacten, zodat het relatief snel kan uitgezet worden.

⇒ Kunnen jullie voor de voorgestelde opties (of de in jullie ogen beste keuze daarin, [redacted] 5.1.2e) een korte omschrijving opstellen met:

- Vraagstelling
- Onderzoekspopulatie, databron(nen)
- Methode van dataverzameling en analyse (kort); geef aan of het aansluit bij bestaand onderzoek.
- Tijdsplan
- Beraamde kosten met schatting uren/staf/materialen (+aangeven of dit uit COVID calamiteitenfonds kan of apart)

Ongeveer 1 A4 per onderzoek volstaat voor nu.

Gezien de vakantieperiode is het misschien lastig dit meteen aan te leveren, ik zou zeggen:

⇒ graag zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 3 weken, dus voor half augustus

[redacted] 5.1.2e buiten verzoek [redacted] 5.1.2e maar zal mijn mail wel af en toe checken. voor vragen kunnen jullie ook terecht bij [redacted] 5.1.2e (in cc), er is steeds iemand van ons wel aanwezig. [redacted] 5.1.2e die leest en beslist hierin mee.

Ik hoor graag of jullie je kunnen vinden in dit verzoek,

Bedankt en veel groeten,

5.1.2e 5.1.2e
 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Publieke Gezondheid
 Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag
 5.1.2e
 5.1.2e @minvws.nl | www.rijksoverheid.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: donderdag 23 juli 2020 13:17

Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e
 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: RE: onderzoek Q-koorts COVID-9

Hoi 5.1.2e

Ik zag dat je me gebeld hebt, maar vandaag heb ik veel overleggen. Daarom even per mail een reactie op je vorige mail.

De eerste optie (aansluiten bij het screeningsproject) lijkt ons niet dit slechts een zeer beperkt aantal patiënten betreft en het beperkt is tot chronische Q-koorts. De gegevens van ziekenhuizen en Uden noemde ik als mogelijke optie, maar de gegevens hebben we nog niet. Ik kan dus nog niet met zekerheid zeggen of bekend is of de covid-19 patiënten eerder Q-koorts doorgemaakt hebben. In het VGO-III onderzoek hebben we geen informatie over eerder doorgemaakt Q-koorts, mogelijk is iets te zeggen op basis van antistoffen maar de vraag is hoe betrouwbaar dat is. Bovendien zijn deze resultaten, zoals ze al aangeeft, niet op korte termijn beschikbaar. Ik weet niet wat de stand van zaken van het Nivel onderzoek is en wat de mogelijkheden, Daarvoor zou je contact op moeten nemen met 5.1.2e van het Nivel (5.1.2e@nivel.nl)

Een andere optie, die 5.1.2e dinsdag noemde, is uitgaan van het patiëntencohort uit de zogenaamde Q-hort studie van 5.1.2e. Dit is een grote groep patiënten (N>1000) met bewezen Q-koorts die langere tijd gevolgd zijn. Aan hun is destijds gevraagd of ze opnieuw benaderd mogen worden voor aanvullend onderzoek. De toestemmingsverklaring is getekend in 2011-2014 en mag 10 jaar bewaard blijven, dus het is nog toegestaan een deel van deze patiënten te benaderen. Het vereist uiteraard nog wel de nodige logistieke inspanning om deze mensen te benaderen want het laatste contact is al wel enige jaren geleden.

Groet 5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Sent: woensdag 22 juli 2020 11:13

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e
 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Subject: onderzoek Q-koorts COVID-9

Hoi 5.1.2e

Gisteren heb ik 5.1.2e gesproken over de mogelijkheden om de relatie Q-koorts en COVID-19 te onderzoeken, omdat dit onderwerp in de Verkenning COVID mbt luchtkwaliteit en veehouderij niet of in ieder geval niet snel geadresseerd zal gaan worden.

De onrust en de vragen die leven in Brabant rondom Q-koorts en COVID komt vooral omdat het in dezelfde gebieden voorkomt,

en het is waarschijnlijk dat bij (chronische) Q-koorts patiënten ook vaker COVID-19 voorkomt en/of zorgt voor een ernstiger ziekteverloop.
De Minister heeft toegezegd dat er onderzoek zal worden gedaan naar de mogelijke samenhang tussen het hebben gehad van Q-koorts en het mogelijk ontvankelijker zijn voor COVID-19.

De vraag is waar dit het best belegd kan worden en of er aangehaakt kan worden bij al lopend onderzoek. IK heb dit hier intern nog niet kunnen bespreken, dus kan nog niet zeggen dat we dit ook echt gaan doen, maar ik zet het even op een rijtje om tot een besluit te komen>

De opties die ik voor de uitwerking van deze vraag, cq opdracht, zie zijn de volgende:

- (1) Bij EPI/RIVM kan in het screeningsproject van huisartspatiënten op Q-koorts, wat al een lopend onderzoek is, extra gegevens over COVID-19 worden toegevoegd (vragenlijst, of pt-data)
- (2) Eveneens bij EPI/RIVM zouden gegevens van de ziekenhuizen in Den Bosch en Udel kunnen worden geanalyseerd, daarbij gebruikmakend van de ervaring en het netwerk wat hierbij eerder is opgedaan tijdens de Q-koorts uitbraak.
- (3) In het VGO-III onderzoek wordt de relatie tussen het voorkomen van longontsteking en veehouderij onderzocht; hier wordt diagnostiek mbt COVID toegevoegd, bij patiënten en controle-groep, dit geeft na afronding van het onderzoek naar verwachting goed inzicht in het voorkomen van COVID en Q-koorts, maar dat is pas over een tijd (>12 mnd) beschikbaar.
- (4) NIVEL heeft ook onderzoek gepland (of dit loopt al?) waarbij ca 50 huisartsen geïnterviewd in het Noordoostelijk (veedichte) deel van Noord-Brabant. Daarbij hebben zij toegang tot de elektronische dossiers van patiënten, om bij Covid-19 patiënten de co-morbiditeit na te gaan waaronder Q-koorts.

Vragen aan jullie:

- Klopt dit lijstje?
- Wie van het NIVEL is bij het 4^e voorstel betrokken?
- Wat zouden hier voor kosten aan verbonden zijn?
- Kan dat onder het calamiteiten budget van COVID worden geschoven of niet?

Van 5.1.2e begreep ik dat het VGO-onderzoek op deze manier al gepland is en gedekt, dus dat gaat gewoon gebeuren. Voor EPI is het eerste onderzoek al gaande, maar zijn er extra uren/middelen nodig voor de toegevoegde COVID-vragenlijst. De analyses van de ziekenhuisdata kosten natuurlijk extra uren: kunnen jullie inschatten hoeveel uren en op welke termijn dit zou kunnen worden uitgevoerd?

Ik hoor graag snel van jullie, we kunnen ook even bellen als dat handig is.

Groeten,

5.1.2e

5.1.2e

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Publieke Gezondheid |
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag |

5.1.2e

[5.1.2e](mailto:5.1.2e@minvws.nl) | [@minvws.nl](mailto:5.1.2e@minvws.nl) | www.rijksoverheid.nl |

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*